Vind eller forsvinn

EDENS ENTAR

'IL SKOGEN
g og forsker

■ **TRANSPARENCY INTERNATIONAL** er en organisasjon som jobber mot korrupsjon. Mange får sikkert med seg den årlige rangeringen av verdens nasjoner etter hvor mye korrupsjon det er i det enkelte land. Der kommer Norge ganske godt ut, men vi er slett ikke best i klassen. At norske interesser ikke så sjelden er involvert i korrupsjon, ser vi f.eks. av de sakene Yara, Telenor og Drammen kommune har rotet seg inn i.

Korrupsjon er et begrep som kan dekke mye. Det dreier seg ikke bare om presidenter som karrer til seg rikdommer eller politi som skal ha penger for å ikke skrive ut bøter. Det er mye annet som foregår i samfunnet som vi kan kalle korrupsjonslignende, f.eks. at demokratiske prosesser påvirkes av bestemte interessegrupper på måter som gir dem urimelig makt over politiske beslutninger. Dette skjer både på nasjonalt nivå og ned til kommunene.

e av vindkraftsakene vi har sett de ere år har hatt sider ved seg som gitt mange bakoversveis.

■ **FLERE** av vindkraftsakene vi har sett de seinere år har hatt sider ved seg som har gitt mange bakoversveis. Store verdier står på spill, og flere utbyggingsselskaper har vært svært pågående overfor kommuner de vil bygge i. Får de det ikke som de vil med en gang, bruker de sine økonomiske muskler til å bearbeide kommunene over tid. I tilfeller der kommunestyret har sagt nei til vindkraft, på grunn av det de oppfatter som uopprettelig naturødeleggelse og kanskje trusler mot folkehelsa, fortsetter utbyggerne å male på, for å få kommunene til å endre sine vedtak. I Transparencys veiledningshefte «Beskytt kommunen!» gis det et eksempel på en situasjon der det er grunn til å være på vakt: «Når kommunestyret som lokal høringsinstans avgir uttalelse til NVE om konsesjon for vindkraft, samtidig som den forhandler med kraftleverandører om økonomisk kompensasjon til kommunen for naturinngrepene ved en eventuell utbygging».

■ **JEG** har aldri innbilt meg at lokaldemokratiet gir alle like stor innflytelse. Jeg har advart mot å overføre for mye makt til kommuner som ofte er i en situasjon der budsjetter må kuttes, samtidig som det finnes tette koblinger til sterke næringsinteresser. Da er utfallet ofte gitt når utbyggingssaker skal vurderes. Jeg har absolutt tro på vanlige folks kunnskaper og vurderingsevne, men i dagens lokaldemokrati slipper ikke alle til. Også i små kommuner – eller kanskje særlig der – finnes det maktstrukturer som er ugjennomtrengelige for menige innbyggere. Det er imidlertid andre som i høy grad får delta, og det på måter som er svært lite «transparente».

■ **I 2013** vedtok kommunestyret i Nord-Odal å si nei til det tyske selskapet E. On sine vindkraftplaner. NVE ga likevel konsesjon. Men kommunen opprettholdt sitt vedtak, og derfor måtte saken behandles av Olje- og energidepartementet. Det har tatt sin tid, og det er opplagt et dilemma for OED at kommunen gikk mot. Sittende regjering mener jo at kommunene skal få bestemme mer, men helst når de er greie med utbyggerne. Uansett, dette har gitt E. On tid til å spille sitt spill, samtidig som utbyggingsvennlige krefter i kommunen har kunnet samle troppene. Ikke bare grunneiere, men også rådmannen har innstilt på at Nord-Odal skal si ja til vindkraft likevel. Her har altså kommunens høyeste administrative ledelse motarbeidet et kommunestyrevedtak, noe som må sies å være tankevekkende. Hvorfor? Jo, E. On fant ut at de må være minst like rause som andre utbyggere har vært, og jekket opp sitt bud til kommunen. Det loves nå økonomisk «kompensasjon» som ikke har stort med skadevirkningene av vindkraft å gjøre, men som må ses på som betaling for et «ja» i kommunestyret. Hva har nylig skjedd i Nord-Odal? Kommunestyreflertallet sier ja til vindkraft likevel. Og OED – som sikkert puster lettet ut – har bebudet avgjørelse innen kort tid.

■ **TILBAKE** til Transparency og korrupsjon. Er det dette vi står overfor her? Vel, jeg vet ikke om noen har beriket seg personlig. Og jeg vet at politikere i små distriktskommuner står med ryggen mot veggen og nesten ville solgt sin egen bestemor for å saldere budsjettene. På en måte har de ikke noe valg. Men uansett om alle involverte skulle ha en skuddsikker personlig integritet, er det nettopp denne typen utpressing av kollektivet som Transparency advarer mot. Det er en alvorlig undergraving av folkestyret.

Bør Tgransparency se nærmere på disse vindkraftsakene? Det ville de nok gjort, men det lille norske kontoret står til halsen i større skandaler – blant annet Telenors eskapader i Usbekistan – så de har ikke kapasitet.